

Saknr 319/25
Arkivsak: 2024/169016

Til mottaker

Kommuneplanens arealdel KPA 2027 - planID 71740000. Fastsetting av planprogram

Bergen bystyre behandlet saken i møtet 22.10.2025 sak 319/25 og fattet følgende vedtak:

1. I medhold av plan- og bygningsloven § 11-13 fastsettes forslag til planprogram for: kommuneplanens arealdel KPA 2027, arealplanID 71740000, datert 21.08.2025, med følgende endringer:
 - A. Bystyret legger til grunn at revisjon av KPA-bestemmelsene skal sluttføres med vedtak Bystyret i første kvartal 2027
 - B. Hovedmålet med revisjon av KPA-bestemmelsene er forenkling, fortlgang og forutsigbarhet i plan- og byggesaksprosesser, for å sikre gode boliger og nabolag
 - C. Hovedtemaer som bystyret mener må berøres og prioriteres i arbeidet med bestemmelsene er følgende:
 - a. Boligbygging
Nasjonale myndigheter har ambisjoner om at det skal etableres 130.000 nye boliger innen 2030. Hovedtyngden av denne veksten vil måtte tas i de større byene. Bergen bør derfor ha som målsetting at det tilrettelegges for at det reguleres og bygges svært mange boliger i årene som kommer, og at dette reflekteres i utformingen av bestemmelsene. Samtidig må bokvalitet vektlegges og boligtyper må være tilpasset innbyggernes behov.
 - b. Næringsutvikling
Næringslivet i Bergen er både internasjonalt ledende på flere områder, innovativt og helt sentralt for utviklingen av byen. KPA-bestemmelsene må tilrettelegge for at flere næringsaktører kan etablere og utvikle seg i byen, gjennom blant annet mer arealeffektive løsninger på næringsareal.
 - c. Sosial infrastruktur
Behovet for arealer for lek og rekreasjon, trygge veier, kriminalitetsforebyggende tiltak og sosial infrastruktur skal tillegges større vekt i planarbeidet. Bystyret ber om at det i det videre planarbeidet vurderes hvordan bestemmelsene i større grad kan ivareta nevnte hensyn.
 - d. Barn og unges medvirkning i planprosesser
Bystyret mener barn og unge bør involveres i arbeidsfasen for planforslaget for ny KPA og at nye bestemmelser må tilrettelegge for barn og unges medvirkning i planprosesser
 - e. Innovasjon og teknologi
Det er viktig med innovasjon i bransjen, og da bør flest mulig detaljer skje i byggesaken. Forenklingsprosesser bør også se på om det er mulig å flytte detaljer fra reguleringsplan til byggesak for å unngå at samme detalj blir diskutert flere ganger som tar tid og skaper mindre forutsigbarhet.

f. Landbruk

Bystyret peker på at Bergen er en viktig landbrukskommune med mange aktive bønder, og nye bestemmelser må ivareta landbruksinteresser og legge til rette for at eksisterende landbruksvirksomheter og bynært landbruk kan utvikles på en enkel og effektiv måte.

g. Økonomisk bærekraft i byggeprosjekter

Bestemmelsenes krav til kvalitet må veies mot at nye prosjekter må være gjennomførbare og økonomisk bærekraftig. I motsatt fall risikerer man at planer og prosjekter ikke kommer til realisering. Man må bygge ting sluttkunden har råd til å kjøpe.

h. Øvrig byggesone

Bystyret viser at det har vært knyttet usikkerhet til forståelsen av dagens KPA-bestemmelser knyttet til øvrig byggesone, og spesielt definisjonen av «vesentlig nybygging». Bystyret ber om at byrådet, i det videre planarbeidet, utreder alternative utkast til bestemmelser som gir mindre rom for tolkninger knyttet til øvrig.

i. Strandsone

Handlingsrommet innenfor rammene gitt i Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen og sjøområdene skal undersøkes i arbeidet med bestemmelsene, og i dialog med blant annet Statsforvalter.

j. Parkering

Handlingsrommet for parkering i nye bestemmelser skal undersøkes og være en del av arbeidet.

k. Arkitektur Nye bestemmelser skal utformes med sikte på å sikre forutsigbare retningslinjer i tråd med ny arkitekturveileder.

D. Bystyrets endringer innarbeides i planprogrammet.

2. Byrådets vurderinger, slik de fremkommer i saksfremlegget, følges opp i det videre planarbeidet, ved mindre det kommer i konflikt med bystyrets endringer i punkt 1 og i vedtatte merknader.

Merknad 1

Bystyret ønsker å tallfeste et årlig måltall for regulering av boliger for at Bergen skal bidra med tilstrekkelig antall boliger til regjeringens mål om igangsatt bygging av 130.000 nye boliger innen 2030. Byrådet skal legge frem i sak for bystyret med en anbefaling på mål om antall regulerte boliger årlig, og antall igangsatte boliger i Bergen for hvert år frem til 2030.

Merknad 2

Bystyret viser til at det er behov for vesentlig forenkling med tanke på tiden som brukes på områdeplaner i dag. Derfor ønsker bystyret at det blir en egen sak hvor en vurderer å få en Bergensstandard eller endringer på områdeplaner som gjør at områdeplaner løser det nødvendige i området på et overordnet nivå og når det trengs en områdeplan.

Merknad 3

Bystyret ber byrådet gir UMBY en årlig status på arbeidet med transformasjonsområdene som Mindemyren, Laksevåg, Nygårdstangen, Dokken og Storaneset som inkluderer status på reguleringsplaner og byggesaker, innsigelser i områdene, status på kommunens investering i området og andre forhold UMBY bør vite om. Skjer det aktivitet i andre sentrumsområder bør det også rapporteres om status der. Rapporteringer bør skje i første halvår hvert år.

Merknad 4

Bystyret vil understreke at forenkling for digitalisering skal være en del av prosessen. Det bør være mulig å gjøre flere prosesser digitalt, og da må en utrede hvilke bestemmelser som bør endres for å legge til rette for flest mulig digitale prosessen.

Merknad 5

Bystyret ber om at det legges opp til at UMBY involveres i forkant av at det omtalte planforslaget legges ut på høring.

Merknad 6

Bystyret understreker at vi må forberede oss på å håndtere alvorlige hendelser som for eksempel naturkatastrofer, krig og cyber- og terrorangrep. Bergen har en særlig posisjon i denne sammenhengen. Byen huser Nord-Europas største marinebase på Haakonsværn, er Vestlandets sentrum for kritiske samfunnsfunksjoner, og spiller en nøkkelrolle innen olje- og gassnæringen, energiforsyning og transport. I tillegg har Bergen viktige nasjonale og regionale tjenester og infrastruktur. Denne kombinasjonen gjør at vi ikke bare må ta ansvar for egen befolkning, men også for beredskapen i en større regional og nasjonal sammenheng. Nye KPA-bestemmelser må ta hensyn til dette og legge til rette for at nøkkelvirksomheter som blant annet Haakonsværn kan utvikles.

Merknad 7

Bergen kommune skal være proaktivt og godt vertskap for byens utdanningsaktører og forskningsinstitutter og legge godt til rette for byens 40 000 studenter gjennom botilbud, fritidsmuligheter og på andre måter. Når bestemmelsene revideres skal det legges til rette for tett samarbeid mellom forskning og næringsliv. Kommunen skal også være god tilrettelegger for andre aktører som kan spille en rolle i byens økosystem for næringsutvikling, kunnskapsutvikling og innovasjon.

Merknad 8

Bystyret mener at utviklingen av helseklyngen, Haukeland sykehus og rehabilitering av Sentralblokken må gis tilstrekkelig kapasitet og oppmerksomhet av Bergen kommune. Disse prosjektene er avgjørende for å sikre viktige arbeidsplasser, utdanningsinstitusjoner og utvikling av ny helsenæring i Bergen. I tillegg representerer Helse Bergens arbeid med Sentralblokken en unik mulighet til byutvikling og transformasjon.

Merknad 9

Bystyret påpeker at selv om hovedtyngden av nybygging av bolig og næring skal skje i samsvar med det strategiske temakartet, så utelukker ikke dette at utbygging også kan skje andre steder i kommunen i tråd med statlige planretningslinjer. Nybygging kan også skje i øvrig byggesone i tråd med KPA, og det er viktig at også grender og spredtbygde strøk i kommunen får muligheten til å utvikle sine lokalsamfunn. Bystyret viser til følgende formulering i statlige planretningslinjer: «Hovedtyngden av nybygging for næring og bolig skal skje i byområder med boliger, arbeidsplasser og tjenestetilbud der flest mulig har gangavstand mellom daglige målpunkt».

Merknad 10

Bystyret ber byrådet vurdere hvordan det kan legges til rette for å bygge mer i områder med utnyttet offentlig tjenestekapasitet, som eksempelvis skoler. Det er viktig at planarbeidet fokuserer på å både ivareta den sosiale infrastrukturen i nye prosjekter, samt at man utnytter eksisterende ubrukt kapasitet i de områder dette allerede eksisterer

Merknad 11

Bystyret er positive til at utbyggere får en mer forutsigbar og effektiv behandling av sine saker når det gjelder arkitektur og visuelle kvaliteter. Ivaretagelse og videreføring av klassisk og tradisjonell Bergensarkitektur er viktig, og prosjekter som innehar og etterlever dette er ønskelige, spesielt i Bergen sentrum, historiske byområder og kulturhensynssoner. Derfor

skal prosjekt med en slik utforming ikke få avslag som følge av visuelle kvaliteter. Bystyret forutsetter at formuleringer om arkitektur ikke virker forsinkende i planprosessen, men fungerer som tydelige og forutsigbare retningslinjer uten at dette utelukker andre arkitektoniske uttrykk i resten av kommunen. Arkitekturveilederen som utarbeides skal ivareta dette

Bergen bystyres behandling

Følgende representanter tok ordet:

Chris Jørgen Knudsen Rødland (H), Geir Steinar Dale (A), Erlend Mjanger (FrP), Andreas Madsen Berg (SV), Thor Haakon Bakke (MDG), Ingrid Nergaard Fjeldstad (V), Mailiss Solheim-Åkerblom (R), Per Erik Gåskjenn (KrF), Kjartan Moi Andreassen (Sp), Lars Selmar Alsaker (H), Reidar Staalesen (A), Lillian Blom (SV), Thor Haakon Bakke (MDG), Knut Vindenes (H), Ann Kristin Helland Ramstrøm (SV), Per-Arne Hvidsten Larsen (V), Linn Kristin Langley-Rasmussen Engø (A).

Forslag fremsatt i bystyret:

Andreas Madsen Berg (SV) fremsatte på vegne av SV følgende alternative forslag:

1. I medhold av plan- og bygningsloven § 11-13 fastsettes forslag til planprogram for: kommuneplanens arealdel KPA 2027, arealplanID 71740000, datert 21.08.2025, med følgende endringer:

I. Prosess før og etter vedtatt KPA

KPA er ikke bare et strategidokument – det er et verktøy for utviklingen av byen vår. Verktøy som en gang var nyttige og bidro til å løse de utfordringene man sto overfor, kan over tid bli sløve og miste sin relevans. Det er derfor viktig at Bergen kommune bruker handlingsrommet som finnes innenfor rammene av en KPA, til å oppdatere kunnskapsgrunnlaget løpende, forbedre tilgjengeligheten og styrke anvendbarheten til planen.

Digitaliseringen av KPA har gjort dette mulig ved at temakart, hensynssoner og medvirkning har fått plass i Bergen kommunes kartfortelling. Disse elementene er i varierende grad juridisk bindende, og krever derfor ulik grad av forutsigbarhet – noe som igjen legger begrensninger på muligheten for løpende endringer.

Det man derimot ikke trenger å legge begrensninger på, er tilgangen til kunnskap og muligheten til å bygge kunnskap over tid.

Det bør derfor være en målsetting at alle dokumenter som bidrar til utformingen av KPA, eller som inngår i planen, skal kunne oppdateres parallelt med den vedtatte planen. Dette vil over tid bidra til en mer treffsikker KPA som ivaretar innbyggernes medvirkning på en bedre måte.

I planarbeidet skal det gjøres følgende vurderinger:

1. Det skal vurderes å styrke innbyggers løpende mulighet for å komme med innspill til temakart og hensynssoner også etter vedtatt KPA.
2. Tidligere medvirkningsrapporter og fremtidige medvirkningsrapporter der spesifikke areal omtales skal samles og innarbeides i kommunens geografiske informasjonssystem.
3. For å styrke det langsiktige arbeidet med KPA vil det være hensiktsmessig å vurdere hvordan kommunen kan ta imot og systematisere innspill til justering av hensynssoner, bestemmelser og arealkart løpende. Det skal utvikles veiledere/bruksanvisninger til hvordan kommunen tar imot innspill som kan benyttes i kommunens geografiske informasjonssystem og etablere et eget kart for innbyggerinnspill om det synes relevant. En bør hente erfaringer fra av

webundersøkelsen gjennomført i forbindelse med kunnskapsgrunnlaget fra KPA 2018 "Uterom i tett by".

4. Planprosessen skal se på hvordan barnetråkkregistrering kan videreutvikles og brukes mer i Bergen for å sikre barns medvirkning til gode oppvekstområder. Skoler, barnehager og idrettslag skal oppfordres og veiledes til å kartlegge sine områder. Arbeidet skal synliggjøres i kommunens geografiske informasjonssystem.

II. Ny kunnskap og nye verktøy for arealforvaltning

I planarbeidet skal:

1. Bruken av arealregnskap videreutvikles.
2. Virkemidler som budsjetttilnærming for arealbruk skal utredes.
3. En skal utrede nye regulative verktøy for å sikre økt boligbygging. Blant annet er det ønsket at en vurderer en standardisert soneregulering tilsvarende praksis i Japan.
4. Skal en lykkes med å benytte områdeplaner som plangrep, er det viktig at utviklingene av områdeplaner prioriteres med nok ressurser. En kan også begrense ressursbruken som er nødvendig for å ferdigstille et områdeplan. Forenkling og standardisering av prosessen for områdeplaner er et virkemiddel som kan bidra til raskere utvikling av transformasjonsområder samtidig som en sikrer helhetlig utvikling av Bergen. Det skal legges frem en prinsipp sak som tar for seg områdeplaner, detaljnivået i områdeplaner, hva som skal utredes i en områdeplan og hva som skal fastsettes i en områdeplaner med sikte på å standardisere arbeidet knyttet til områdeplaner. Det vil være relevant å se på hvilke tema som en fra sak til sak kan overlate til senere.
5. Det skal vurderes om en kan utvikle verktøy basert på kommunens geografiske informasjonssystemer som enkelt gir informasjon om nærhet og kapasitet til offentlige tjenester.
6. Det har under KPA 2018 vært utfordringer med å realisere gode offentlige utearealer i fortetningsstrøk. Denne utfordringen skal vurderes med mål om å realisere flere større offentlige utearealer. Det er et mål å realisere og utvikle parkområder ved knutepunkt og fortetningsområder.
7. Parkeringssannering skal brukes som virkemiddel for økt boligbygging, jf. prinsipp saken «Bergensk byskikk og byggehøyder». Bystyret opplever ikke at en har nådd denne målsetningen og ber om en vurdering om tiltak for å øke transformasjonen av parkering til fordel for bolig.
8. For å sikre at private huseiere bevarer eldre boliger sine arkitektoniske kvaliteter som skifertak, originale vinduer og dører og andre detaljer, skal det i planarbeidet utarbeides en sak om hvordan Bergen kommune kan etablere en søknadsordning som gir økonomisk støtte til bygningsvern av privateide boliger og veiledning på produsenter leverandører som produserer byggevarer med historiske kvaliteter.

III. Næringsutvikling

1. Det skal utvikles kunnskapsgrunnlag om utnyttelse av etablerte næringsarealer og muligheten for å øke utnyttelsen ved næringsarealer med lav utnyttelse.
2. Det skal utredes insentiver for sambruk av parkering i næringsområder og begrenning av overflateparkering i næringsområder.
3. Benytte analyse av varestrømmer og bo- og arbeidsmarkedet til regionen for å identifisere potensial for næringsutvikling. Utredningen bør gjøres i samarbeid med nabokommunene med mål om å styrke det regionale samarbeidet om arealkrevende næring og med mål om å redusere nedbygging av natur.
4. Det er et mål at flere kan arbeide i nærheten av sin bolig. For å tilrettelegge for dette skal en i planarbeidet gjøre en vurdering av hvordan flere arbeidsplasser med høy tetthet av arbeidere kan legges i tilknytning til boligområder og etablerte lokalsentre og økt bruk av blandet arealformål.

IV. Bokvalitet, sosial infrastruktur og støy

For å nå målet om raskere boligbygging har mange pekt på å redusere kvaliteten på det som bygges. Begrenser en seg til den tilnærmingen så ser en bort fra potensialet for økt boligbygging som utløses av å forbedre kvaliteten på boligområder. Økt kvalitet på boligområder bør være den primære tilnærmingen i planarbeidet for å øke muligheten for boligutbygging i områder der bokvalitet er en begrensning.

I planarbeidet skal:

1. Det gjøres vurderinger av tilstrekkelig areal og midler til sosial infrastruktur i nye fortetningsområder.
2. Det skal utredes en tiltakspakke med midlertidige tiltak for områder der store deler av boligmassen bygges uten at sosial infrastruktur er på plass.
3. Det skal legges frem en sak som viser hvilke virkemidler kommunen har for å utvide den ikke-kommersielle boligsektoren.
4. Støyretningslinjen T-1442 følges opp i kommunens arealplanlegging. Gjeldende T-1442 med tilhørende veileder skal legges til grunn for grenseverdier i støysoner og må være juridisk bindende gjennom bestemmelsene.
5. Utrede hvordan en reduksjon av fartsgrenser i områder med støyproblematikk kan bidra til å åpne opp for økt boligbygging.
6. Det oppleves fortsatt at det er utfordringer med å sikre tilgang på større grønne uteoppholdsarealer. Det er derfor ønsket at en går gjennom dagens bestemmelser med sikte på at det i S1/BY1 og S2 - S32 prioriteres etablering av større fellesarealer. Det bør vurderes om altaner og balkonger skal tas ut av beregningen av uteoppholdsareal.
7. All fremtidig boligutbygging, fortetting og transformasjon skal ha som sentralt delmål og legge til rette for en aktiv livsstil. Med dette menes at byen designes slik at det å bevege seg blir en naturlig del av hverdagen. I planarbeidet skal det utarbeides en sak som ser på hvordan Bergen by kan legge rette for en mer aktiv livsstil for alle. Det skal undersøkes om hvordan utvikle en bystruktur som bruker topografien, naturen, gang- og sykkelforbindelser og aktive nabolag etc. for å fremme en aktiv by.

V. Natur, miljø og klima.

I planarbeidet skal:

1. Det legges til grunn at det for KPA 2027 er et mål om å forbedre tilstanden for natur og miljø, og å sikre uerstattelig natur.
2. Det skal legges frem en prinsippsak om erstatningsarealer for bystyret der en vurderer kriterier for hva som kan regnes som erstatningsarealer.
3. Terskelen for å dispensere fra LNF formål heves med hensikt om å gi strengere føringer for hva som ikke skal bygges ut, spesielt i tettbygde strøk og grøntbelter.
4. Det skal legges til grunn at Naturhensyn må være førende for bygging i strandsonen. KPA2027 skal sikre natur langs strandlinjen og allmenn tilgang.
5. Klimarisikoanalyse skal legges til grunn for planprosessen. I ROS analysen skal det gjøres en helhetlig vurdering av klimasårbarheten.
6. Kostnadene ved klimarisiko bæres i stor grad av staten via naturskadeforsikring. I planarbeidet skal en derfor vurdere grep som begrenser utvikling av arealer innenfor hensynssoner, også der det allerede er bebygget eventuelt søke mulighet for å begrense ansvaret staten sitter med.
7. Det skal vurderes egne kategorier for naturverdier i LNF områder.
8. Det skal vurderes et eget temakart for naturrisiko.

B. Følgende punkter tas ut av planprogrammet

I. Plankartet - karttekniske oppdatering og justering

II. KDP BLÅE

Chris Jørgen Knudsen Rødland (H) fremsatte på vegne av H, A, FrP, MDG, BL, INP, KrF, Sp, Pp følgende alternative forslag til innstillingens punkt 1) A) B) og C) pkt. a., b., c., d., e. og f:

1. I medhold av plan- og bygningsloven § 11-13 fastsettes forslag til planprogram for: kommuneplanens arealdel KPA 2027, arealplanID 71740000, datert 21.08.2025, med følgende endringer:

- A. Bystyret legger til grunn at revisjon av KPA-bestemmelsene skal sluttføres med vedtak Bystyret i første kvartal 2027
- B. Hovedmålet med revisjon av KPA-bestemmelsene er forenkling, fortgang og forutsigbarhet i plan- og byggesaksprosesser, for å sikre gode boliger og nabolag
- C. Hovedtemaer som bystyret mener må berøres og prioriteres i arbeidet med bestemmelsene er følgende:

a. Boligbygging

Nasjonale myndigheter har ambisjoner om at det skal etableres 130.000 nye boliger innen 2030. Hovedtyngden av denne veksten vil måtte tas i de større byene. Bergen bør derfor ha som målsetting at det tilrettelegges for at det reguleres og bygges svært mange boliger i årene som kommer, og at dette reflekteres i utformingen av bestemmelsene. Samtidig må bokvalitet vektlegges og boligtyper må være tilpasset innbyggernes behov.

b. Næringsutvikling

Næringslivet i Bergen er både internasjonalt ledende på flere områder, innovativt og helt sentralt for utviklingen av byen. KPA-bestemmelsene må tilrettelegge for at flere næringsaktører kan etablere og utvikle seg i byen, gjennom blant annet mer arealeffektive løsninger på næringsareal.

c. Sosial infrastruktur

Behovet for arealer for lek og rekreasjon, trygge veier, kriminalitetsforebyggende tiltak og sosial infrastruktur skal tillegges større vekt i planarbeidet. Bystyret ber om at det i det videre planarbeidet vurderes hvordan bestemmelsene i større grad kan ivareta nevnte hensyn.

d. Barn og unges medvirkning i planprosesser

Bystyret mener barn og unge bør involveres i arbeidsfasen for planforslaget for ny KPA og at nye bestemmelser må tilrettelegge for barn og unges medvirkning i planprosesser

e. Innovasjon og teknologi

Det er viktig med innovasjon i bransjen, og da bør flest mulig detaljer skje i byggesaken. Forenklingsprosesser bør også se på om det er mulig å flytte detaljer fra reguleringsplan til byggesak for å unngå at samme detalj blir diskutert flere ganger som tar tid og skaper mindre forutsigbarhet.

f. Landbruk

Bystyret peker på at Bergen er en viktig landbrukskommune med mange aktive bønder, og nye bestemmelser må ivareta landbruksinteresser og legge til rette for at eksisterende landbruksvirksomheter og bynært landbruk kan utvikles på en enkel og effektiv måte.

Chris Jørgen Knudsen Rødland (H) fremsatte på vegne av H, FrP, BL, INP, Sp og PP følgende alternative forslag til innstillingens punkt 1 C) g., h., i., k:

g. Økonomisk bærekraft i byggeprosjekter

Bestemmelsenes krav til kvalitet må veies mot at nye prosjekter må være gjennomførbare og økonomisk bærekraftig. I motsatt fall risikerer man at planer og prosjekter ikke kommer til realisering. Man må bygge ting sluttkunden har råd til å kjøpe.

h. Øvrig byggesone

Bystyret viser at det har vært knyttet usikkerhet til forståelsen av dagens KPA-bestemmelser knyttet til øvrig byggesone, og spesielt definisjonen av «vesentlig nybygging». Bystyret ber om at byrådet, i det videre planarbeidet, utreder alternative utkast til bestemmelser som gir mindre rom for tolkninger knyttet til øvrig.

i. Strandsone

Handlingsrommet innenfor rammene gitt i Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen og sjøområdene skal undersøkes i arbeidet med bestemmelsene, og i dialog med blant annet Statsforvalter.

k. Arkitektur

Nye bestemmelser skal utformes med sikte på å sikre forutsigbare retningslinjer i tråd med ny arkitekturveileder.

Chris Jørgen Knudsen Rødland (H) fremsatte på vegne av H, FrP, BL, INP, KrF, Sp og PP følgende alternative forslag til punkt 1 C) punkt j:

j. Parkering

Handlingsrommet for parkering i nye bestemmelser skal undersøkes og være en del av arbeidet.

Chris Jørgen Knudsen Rødland (H) fremsatte på vegne av H, FrP, BL, INP, Sp og PP følgende alternative forslag til punkt 1) D):

D) Bystyrets endringer innarbeides i planprogrammet.

Chris Jørgen Knudsen Rødland (H) fremsatte på vegne av H, FrP, BL, INP, Sp og PP følgende alternative forslag til punkt 2:

Byrådets vurderinger, slik de fremkommer i saksfremlegget, følges opp i det videre planarbeidet, ved mindre det kommer i konflikt med bystyrets endringer i punkt 1 og i vedtatte merknader.

Mailiss Solheim-Åkerblom (R) fremsatte på vegne av R følgende tilleggssforslag i 4 punkt:

1. Hyblifisering: Bystyret viser til § 9.4 i bestemmelsene i KPA 2018: «§ 9.4 Bruksendring (herunder hyblifisering) og riving av bolig er søknadspliktig, jf. pbl § 31-6» og ber byrådet legge frem en evaluering av hvordan denne bestemmelsen har fungert. Bystyret ber byrådet legge frem evalueringen som en prinsippsak for bystyret før behandling av nye bestemmelser.
2. Familieboliger: Bystyret viser til § 9.4 i bestemmelsene i KPA 2018: «Familieboliger: Det skal legges spesiell vekt på tilrettelegging for familieboliger i byfortettingssoner, ytre fortettingssoner og i levekårssoner med høy barneutflytting.», og ber om at byrådet legger frem en evaluering av hvordan denne bestemmelsen har fungert, og hvordan dens intensjon kan forsterkes. I dagens regelverk står det at bestemmelsen særlig gjelder levekårssoner med høy barneutflytting. Men folkehelseoversikten til Bergen kommune har kun tall for barneflytting som gjelder barn i alderen 0-5 år. Bystyret mener at barneflytting i skolealder er mye mer alvorlig for barnet og for nærmiljøet/skolen, og ber derfor byrådet i evalueringen vurdere om kommunen i det hele tatt har riktig statistikk

som gjør at de kan følge opp intensjonen med bestemmelsen. Bystyret ber byrådet legge frem evalueringen som en prinsippsak for bystyret før behandling av nye bestemmelser.

3. Arealpositiv: Bergen skal bli en arealpositiv kommune. Natur skal bevares og restaureres. Bystyret ber om at det utarbeides bestemmelser som sikrer dette i det videre planarbeidet.
4. Medvirkning: Det skal gjøres en særskilt jobb for å nå ut til innbyggere og interesseorganisasjoner som ellers ikke har høy deltakelse i denne type medvirkningsarbeid.

Geir Steinar Dale (A) fremsatte på vegne av A, MDG, V og KrF følgende tilleggsforslag til punkt 1A og 1C:

1 A)

1. Rask fremdrift.

Bystyret viser til kompleksiteten i planprogrammet som kombinerer både bestemmelser og inngripen i plankartet. Det er for bystyret viktig med høyt tempo i arbeidet med bestemmelsene, og viktig at ikke komplekse forhold knyttet til plankart forsinker arbeidet. Bystyret ber byrådet prioritere arbeidet med bestemmelser på bekostning av momenter som berører plankart, herunder KDP BLÅE. Bystyret ber videre om at egen sak om bestemmelsene legges frem så raskt det lar seg gjøre, helst innen utgangen av 2026. Karteknisk justering og KPD BLÅE kan legges frem for bystyret når det er klart.

2. Næringsareal.

Bystyret viser til behovet for tilstrekkelig mengde næringsareal i byen. Bystyret ber om en prinsippsak på temaet, som et delarbeid til KPA 2027. Saken skal se på hva det reelle behovet for næringsareal i byen.

3. Varestrømsanalyse.

Bystyret viser til usikkerheten rundt næringsareal, godshåndtering og transport i bergensregionen. Bystyret ber byrådet levere en ny varestrømsanalyse som gir bystyret et oppdatert kunnskapsgrunnlag for næringstransport i Bergen. Dette kan være utformet som en del av en prinsippsak om næringsareal og oppdaterte bestemmelser.

4. Støy og boligbygging.

Bystyret viser til støyutfordringer knyttet til boligbygging. Bystyret ber byrådet legge frem en prinsippsak om støy i arealpolitikken, som et delarbeid til KPA 2027. Bystyret viser til at redusert fart vil gjøre flere områder i byen tilgjengelige for boligbygging. Det er også et virkemiddel som reduserer kostnadene knyttet til vedlikehold og investeringer i infrastruktur. Bystyret ber byrådet vektlegge disse momentene i planarbeidet videre.

1C)

1. Arealstrategi.

Bystyret viser til alternativt forslag til KPS fra partiene Ap, SV, MDG, Venstre, Rødt og KrF, «Her kommer Bergen igjen...», og stadfester gjeldende arealstrategi (Strategisk temakart Bergen 2030). Et arbeid for å endre arealstrategien skal skje tidligst etter bestemmelsene er rullert.

2. Vesentlig nybygging og øvrig byggesone.

Bystyret viser til at det har vært usikkerhet rundt forståelsen av dagens KPA-bestemmelser knyttet til øvrig byggesone, og spesielt definisjonen av «vesentlig nybygging». Bystyret ber byrådet i det videre planarbeidet om å sikre tydeligere bestemmelser som gir mindre rom for ulike tolkninger knyttet til øvrig byggesone.

3. Arkitektur.

Bystyret forutsetter at formuleringer om estetikk ikke utelukker andre arkitektoniske uttrykk enn klassisk arkitektur og legger til grunn at byrådet ikke legger frem nye bestemmelser om arkitektur som vil virke forsinkende i planprosesser.

4. Lavt avgiftstrykk.

Bystyret viser til kompakt byutvikling, med fortetting med kvalitet, gir lavere utgifter knyttet til offentlige tjenester som vann og avløp, renovasjon, infrastruktur m.m. Bystyret ber byrådet vektlegge dette hensynet i planarbeidet.

5. Klima.

Bystyret viser til planprogrammet og de tydelige ambisjonene innenfor bestemmelser knyttet til reduserte utslipp. Det er store utslipp knyttet til nybygg og anlegg, og størsteparten av utslippene er indirekte – for eksempel knyttet til produksjon av materialer. Skal vi nå utslippsmålene må bestemmelsene i KPA sikre mindre rivning, mer ombruk, materialvalg med lave utslipp, utslippsfrie bygge og anleggsplasser inkludert transport til og fra anleggsplassene, og energieffektivisering.

6. Grønne tak.

Bystyret er opptatt av overvannshåndtering og ber om at planarbeidet videre vurderer bestemmelser som balanserer hensynet til overvannshåndtering (sedum med stedegne arter o.l.), energiforsyning (solceller o.l.), matproduksjon (urbant landbruk) og estetikk.

7. Mikrohus.

Bystyret ønsker at planprosessen undersøker handlingsrommet for mer etablering av mikrohus i Bergen.

Geir Steinar Dale (A) fremsatte på vegne av A, MDG og V følgende tilleggsforslag til punkt 1C:

8. Parkering.

Bystyret ber om at planarbeidet videre vurderer å droppe minimumsparkering, men kun setter et maksimum, slik man i dagens KPA har i S1 og BY1.

9. Natur.

Bergen skal følge prinsippet om arealnøytralitet: Netto naturtap skal ikke aksepteres. Natur skal bevares og restaureres. Bystyret ber om at det utarbeides bestemmelser som sikrer dette i det videre planarbeidet. Naturen i Bergen lagrer relativt mye karbon sammenlignet med andre områder i Norge. Å unngå nedbygging av natur er sentralt for å nå utslippsmålene til kommunen.

Merknader fremsatt i bystyret:

Chris Jørgen Knudsen Rødland (H) fremsatte på vegne av H, A, FrP, MDG, BL, V, INP, KrF, Sp og Pp følgende merknader:

Merknad 1:

Bystyret ønsker å tallfeste et årlig måltall for regulering av boliger for at Bergen skal bidra med tilstrekkelig antall boliger til regjeringens mål om igangsatt bygging av 130.000 nye boliger innen 2030. Byrådet skal legge frem i sak for bystyret med en anbefaling på mål om antall regulerte boliger årlig, og antall igangsatte boliger i Bergen for hvert år frem til 2030.

Merknad 2:

Bystyret viser til at det er behov for vesentlig forenkling med tanke på tiden som brukes på områdeplaner i dag. Derfor ønsker bystyret at det blir en egen sak hvor en vurderer å få en

Bergensstandard eller endringer på områdeplaner som gjør at områdeplaner løser det nødvendigeste i området på et overordnet nivå og når det trengs en områdeplan.

Merknad 3:

Bystyret ber byrådet gir UMBY en årlig status på arbeidet med transformasjonsområdene som Mindemyren, Laksevåg, Nygårdstangen, Dokken og Storanaset som inkluderer status på reguleringsplaner og byggesaker, innsigelser i områdene, status på kommunens investering i området og andre forhold UMBY bør vite om. Skjer det aktivitet i andre sentrumsområder bør det også rapporteres om status der. Rapporteringer bør skje i første halvår hvert år.

Merknad 4:

Bystyret vil understreke at forenkling for digitalisering skal være en del av prosessen. Det bør være mulig å gjøre flere prosesser digitalt, og da må en utrede hvilke bestemmelser som bør endres for å legge til rette for flest mulig digitale prosessen.

Merknad 5:

Bystyret ber om at det legges opp til at UMBY involveres i forkant av at det omtalte planforslaget legges ut på høring.

Merknad 6:

Bystyret understreker at vi må forberede oss på å håndtere alvorlige hendelser som for eksempel naturkatastrofer, krig og cyber- og terrorangrep. Bergen har en særlig posisjon i denne sammenhengen. Byen huser Nord-Europas største marinebase på Haakonsværn, er Vestlandets sentrum for kritiske samfunnsfunksjoner, og spiller en nøkkelrolle innen olje- og gassnæringen, energiforsyning og transport. I tillegg har Bergen viktige nasjonale og regionale tjenester og infrastruktur. Denne kombinasjonen gjør at vi ikke bare må ta ansvar for egen befolkning, men også for beredskapen i en større regional og nasjonal sammenheng. Nye KPA-bestemmelser må ta hensyn til dette og legge til rette for at nøkkelvirkosomheter som blant annet Haakonsværn kan utvikles.

Merknad 7:

Bergen kommune skal være proaktivt og godt vertskap for byens utdanningsaktører og forskningsinstitutter og legge godt til rette for byens 40 000 studenter gjennom botilbud, fritidsmuligheter og på andre måter. Når bestemmelsene revideres skal det legges til rette for tett samarbeid mellom forskning og næringsliv. Kommunen skal også være god tilrettelegger for andre aktører som kan spille en rolle i byens økosystem for næringsutvikling, kunnskapsutvikling og innovasjon.

Merknad 8:

Bystyret mener at utviklingen av helseklyngen, Haukeland sykehus og rehabilitering av Sentralblokken må gis tilstrekkelig kapasitet og oppmerksomhet av Bergen kommune. Disse prosjektene er avgjørende for å sikre viktige arbeidsplasser, utdanningsinstitusjoner og utvikling av ny helsenæring i Bergen. I tillegg representerer Helse Bergens arbeid med Sentralblokken en unik mulighet til byutvikling og transformasjon.

Chris Jørgen Knudsen Rødland (H) fremsatte på vegne av H, FrP, BL, INP, Sp og Pp følgende merknader:

Merknad 9:

Bystyret påpeker at selv om hovedtyngden av nybygging av bolig og næring skal skje i samsvar med det strategiske temakartet, så utelukker ikke dette at utbygging også kan skje andre steder i kommunen i tråd med statlige planretningslinjer. Nybygging kan også skje i øvrig byggesone i tråd med KPA, og det er viktig at også grender og spredtbygde strøk i kommunen får muligheten til å utvikle sine lokalsamfunn. Bystyret viser til følgende

formulering i statlige planretningslinjer: «Hovedtyngden av nybygging for næring og bolig skal skje i byområder med boliger, arbeidsplasser og tjenestetilbud der flest mulig har gangavstand mellom daglige målpunkt».

Merknad 11:

Bystyret er positive til at utbyggere får en mer forutsigbar og effektiv behandling av sine saker når det gjelder arkitektur og visuelle kvaliteter. Ivaretagelse og videreføring av klassisk og tradisjonell Bergensarkitektur er viktig, og prosjekter som innehar og etterlever dette er ønskelige, spesielt i Bergen sentrum, historiske byområder og kulturhensynssoner. Derfor skal prosjekt med en slik utforming ikke få avslag som følge av visuelle kvaliteter. Bystyret forutsetter at formuleringer om arkitektur ikke virker forsinkende i planprosessen, men fungerer som tydelige og forutsigbare retningslinjer uten at dette utelukker andre arkitektoniske uttrykk i resten av kommunen. Arkitekturveilederen som utarbeides skal ivareta dette

Chris Jørgen Knudsen Rødland (H) fremsatte på vegne av H, FrP, BL, INP, KrF, Sp og Pp følgende merknader:

Merknad 10:

Bystyret ber byrådet vurdere hvordan det kan legges til rette for å bygge mer i områder med uutnyttet offentlig tjenestekapasitet, som eksempelvis skoler. Det er viktig at planarbeidet fokuserer på å både ivareta den sosiale infrastrukturen i nye prosjekter, samt at man utnytter eksisterende ubrukt kapasitet i de områder dette allerede eksisterer

Votering:

Alternativt forslag fra SV, fremsatt av Andreas Madsen Berg (SV), fikk 10 stemmer (SV, R), og var dermed falt.

Innstillingen fikk 0 stemmer, og var dermed falt.

Alternativt forslag til innstillingens punkt 1) A) B) og C) pkt. a., b., c., d., e. og f. fra H, FrP, BL, INP, Sp og PP fremsatt av Chris Jørgen Knudsen Rødland (H), ble vedtatt med 57 stemmer (H, A, FrP, MDG, BL, V, INP, KrF, Sp, PP, UAV)

Alternativt forslag til innstillingens punkt 1) C) g., h., i, k fra H, FrP, BL, INP, Sp og PP fremsatt av Chris Jørgen Knudsen Rødland (H), ble vedtatt med 35 stemmer (H, FrP, BL, INP, Sp, PP, UAV)

Alternativt forslag til punkt 1) C) pkt. j, fra H, FrP, BL, INP, Sp og PP, fremsatt av Chris Jørgen Knudsen Rødland (H) ble vedtatt med 37 stemmer (H, FrP, BL, INP, KrF, Sp, PP, UAV).

Alternativt forslag til punkt 1) D), fra H, FrP, BL, INP, KrF, Sp og PP, fremsatt av Chris Jørgen Knudsen Rødland (H), ble vedtatt med 35 stemmer (H, FrP, BL, INP, Sp, PP, UAV).

Alternativt forslag til punkt 2 fra H, FrP, BL, INP, Sp og PP, fremsatt av Chris Jørgen Knudsen Rødland (H), ble vedtatt med 35 stemmer (H, FrP, BL, INP, Sp, PP, UAV).

Tilleggsforslag til punkt 1A og 1C, fra A, MDG, V og KrF, fremsatt av Geir Steinar Dale (A), fikk 25 stemmer (A, MDG, V, R, KrF), og var dermed falt.

Tilleggsforslag til punkt 1C fra A, MDG og V, fremsatt av Geir Steinar Dale (A), fikk 31 stemmer (A, SV, MDG, V, R, PP), og var dermed falt.

Tilleggsforslag punkt 1, 2 og 4 fra R, fremsatt av Mailiss Solheim-Åkerblom (R), fikk 30 stemmer (A, SV, MDG, V, R), og var dermed falt.

Tilleggsforslag punkt 3 fra R, fremsatt av Mailiss Solheim-Åkerblom (R), fikk 17 stemmer (SV, MDG, V, R), og var dermed falt.

Merknad fra Utvalg for barnehage, skole og idrett fikk 14 stemmer (SV, MDG, R), og var dermed falt.

Merknad 1-8 fra H, A, FrP, MDG, BL, V, INP, KrF, Sp og PP, fremsatt av Chris Jørgen Knudsen Rødland (H), ble vedtatt med 60 stemmer (H, A, FrP, MDG, BL, V, INP, R, KrF, Sp, PP, UAV).

Merknad 9 og 11 fra H, FrP, BL, INP, Sp og PP, fremsatt av Chris Jørgen Knudsen Rødland (H), ble vedtatt med 35 stemmer (H, FrP, BL, INP, Sp, PP, UAV).

Merknad 10 fra H, FrP, BL, INP, KrF, Sp og PP fremsatt av Chris Jørgen Knudsen Rødland (H), ble vedtatt med 37 stemmer (H, FrP, BL, INP, KrF, Sp, PP, UAV).

Utvalg for miljø og byutvikling behandlet saken i møtet 14.10.2025 sak 233/25 og avga følgende innstilling:

1. I medhold av plan- og bygningsloven § 11-13 fastsettes forslag til planprogram for: kommuneplanens arealdel KPA 2027, arealplanID 71740000, datert 21.08.2025.
2. Byrådets vurderinger, slik de fremkommer av saksframlegget, følges opp i det videre planarbeidet.

Utvalg for helse og sosial behandlet saken i møtet 01.10.2025 sak 99/25:

Utvalg for helse og sosial tok saken til orientering.

Utvalg for miljø og byutvikling innstiller til bystyret.

Utvalg for finans, kultur og næring hadde saken til orientering i møtet 01.10.2025 sak 137/25:

Utvalg for finans, kultur og næring tok saken til orientering.

Utvalg for miljø og byutvikling innstiller til bystyret

Utvalg for barnehage, skole og idrett hadde saken til orientering i møtet 30.09.2025 sak 72/25:

Utvalg for barnehage, skole og idrett tok saken til orientering.

Utvalg for miljø og byutvikling innstiller til bystyret.

Merknad 1

I det videre arbeid med rullering av KPA ber bystyret byrådet om å inkludere tema "sosial infrastruktur" på lik linje med for eksempel "uteoppholdsareal", "parkering" og "økt boligbygging". Bystyret opplever at dagens KPA-bestemmelser ikke er utformet på en slik at måte at det sikres tilstrekkelig sosial infrastruktur som skoler, barnehager og idrettsanlegg. Dette gjelder spesielt nye og større utbyggingsområder.

Merknad 2

Bystyret mener barn og unge i større grad bør involveres i utarbeidelsen av reguleringsplaner. I dag er det lovens minstekrav som i stor grad legges til grunn. Behovet for eksempel fullverdige erstatningsarealer for lek og rekreasjon krever en planprosess hvor barns behov er grundig og forsvarlig utredet. En god by for barna er en god by for alle, og

bystyret ber om at byrådet vurderer om bestemmelsene i dagens KPA bør styrkes med tanke på medvirkning for barn og unge.

Utvalg for miljø og byutvikling behandlet saken i møtet 02.10.2025 sak 211/25 og fattet følgende vedtak:

Saken utsettes for ekstras møte. Det tas sikte på sluttbehandling av planprogrammet i bystyremøte 22.10.25.

Byrådet behandlet saken i møtet 18.09.2025 sak 182/25

Byrådet innstiller til bystyret å fatte følgende vedtak:

Byrådets og utvalgets innstilling er likelydende

Bystyrets kontor, 27.10.2025

Birgitte Worren Bratland